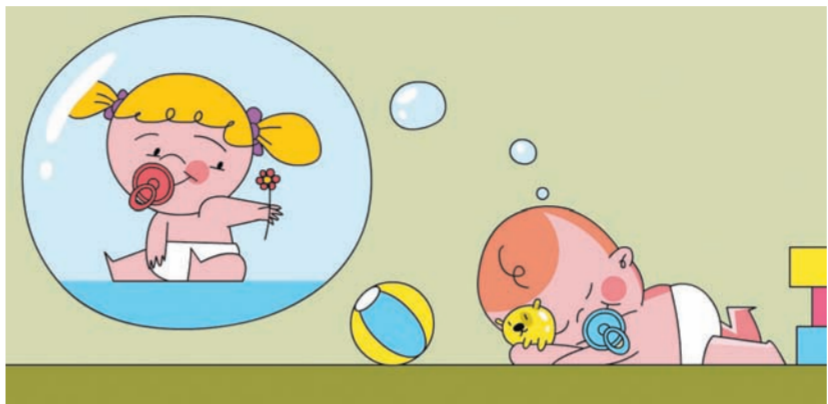

על מה חולם תינוק בן יומו?

יקיר היקר, שאלה מצוינת שאלת. בעיני קר כי אין לה תשובה. אין לנו עדיין שום אפשרות לדעת על מה מישורו אחר חולם. גרוע מכך, חרף כל סריקות המחקר המתקדמות אין ביכולתנו לברוק אם מישורו אחר חולם או לא בלי להעיר ול-שאלו. ותינוקות לא מגלים.

כשמדענים משערים שעוברים במסך אמם חולמים, זה על תנועות ה-REM, "ריצוד עיניים מהיר". אלא שבניגוד למקובל לחשוב, שנת REM אינה קשורה בחלום. היא כנראה סתם פרוסו בלתי רצונית

מישהו. תנועות גסות לא מלמדות רבר על חלימה. כשמדענים משערים שתינוקות ואפילו עוברים בבטן אמם, חולמים, הם מבססים זאת על תנועה עדינה בהרבה. תנועת עין. את רוב שלבי השינה קשה לזהות ללא ציוד רפואי מתקדם, אבל המהירות של העין מתחת לעפעף. שלב זה נקרא שנת רע"מ, ראשי התיבות "ריצוד צור עיניים מהיר" (וקריצה לשם האנגלי REM, Rapid Eye Movement).

כשמעירים אדם בזמן ריצוד, גדלים מאד הסיכויים שהוא יזכור חלום. ומתבקש להסיק ששנת רע"מ וחלימה חד מה, ושתינוקות העיניים הן אות לצפייה בחלום. ושתינוקות, שגם ישנים המון וגם מקדישים כ-80% מזמן השינה שלהם לר-ע"מ (לעומת כ-20% אצל בוגרים), פשוט חולמים בלי סוף.

אך מחקרים נוספים מראים שחלומות

מופעים לכל אורך השינה. הסיכוי שלנו לזכור אותם עולה בשנת רע"מ, אך שנת רע"מ, מבחינת הפעילות המוחית, קרובה מאד לערנות. לכן שנתם של תינוקות קלה כל כך. אנו חשים פחות מעורפלים והזיכרון שלנו עובר טוב יותר. ועד כה לא נמצא קשר בין תנועות העין לנופים הנשקפים בחלום. ייתכן שזה סתם פרוסו שלקורה לנו במח.

כשבורקים את פעילות המח של תינוק בכל שלבי השינה, מגלים - וזה לא צריך להפתיע אף אחד - שהיא שונה מאד מפעילות המח של מבוגר. אז למרות שיכול להיות שחלימה היא חלק בלתי נפרד מהשינה, גם אצל עוברים, סביר לפחות באותה המידה שחלומות הם תכונה של המח המפותח, ושמי שבאמת חולם זה רק אנוחנו - כשנרדמו לנו שאנחנו מבינים מה קורה לתינוקות בתוך הראש.

שאלות בלדד השוחי: askbildad@callist.co.il

האם הרשת חכמה מאיתנו?

משמעות המילה "ידע" משתנית, ולרעה

אנשי מדע וקידמה האמינו תמיד שהזיכרון הגדול על פשר המציאות הוא בין עוברות לאי מונות. העוברות נמצאות בדיהם, כמובן, והאמונות הן נחלת אלה שמאמצים מסורות קדומות או אידאולוגיות קיצוניות. אנשי המדע נסמכים על תצפיות אמפיריות ומסקנות כנות בדיקה, והמאמינים נסמכים על ציויים שנמסרו להם. אלא שהמשמעות הנחוצה הזאת מתחילה להתגבר, ונרדמה שהעיונות בין האמפירי לאמנו עומד לזוו ולפנות את קדמת הבמה לתופעה אחרת, חדשה ומטלטלת יותר ככל שמעמיקים בה: יש יותר מדי דברים לדעת. וככל שהמידע הולך ומתרחב, כך מתברר שיותר ויותר קשה להפוך אותו לידע. להסיק ממנו מס' לפיטת חוכמה שרלבנטית למציאות.

עידן האינטרנט הביא ליצירה ושיתוף של כל כך הרבה מידע, שנעלמת התקווה שמח אנושי אחד יוכל לפתח מומחיות אמיתית בנושא כלשהו, או להישאר מעודכן בו. היעוץ והמומחיות כפי שאנו מכירים אותם היום יתפכו לתופעה פרימיטיבית

למצוא מומחה חי ונושם. אחר כך בנינו מחשבים והזנו אותם במסדי נתונים, ואני - ממדעני גנטיקה ועד יועצי ניהול - נעזרו במידע, בסיכומים ובחיתוכים. לא שונה בהרבה מכפי שזה היה בהתחלה. כעת זה משתנה. עידן האינטרנט הביא לגילוי, יצירה ושיתוף של כל כך הרבה מידע, שנעלמת התקווה לדעת הכל. כמות הפרטים והפרטים הסותרים ותדירות העי רכון וההתחדשות שלהם עברו את יכולת התפיסה והעיבוד של מוח אנושי אחד. גם תוכנה שתעזור להפוך את היצף המידע להבנה עדיין אין. היכולת לדעת - לדעת בבטחה ובאופן סמכותי, בר ציטוט ושיי כול להוילד החלטה - הולכת ונעלמת. מעמדה של האדם כמי שסוגל לתפוס פרוסה מהמציאות הולך ונשחק. מקצועות הייעוץ, והמומחים האנושיים באשר הם, עומדים להפוך לתופעה פרימיטיבית ולא רלבנטית. הם יודחו על ידי חוכמת המדע נים, ועל ידי הכישרון שבחילוץ מידע מהרשת עצמה, שהולכת ונרמית לקופסת מידע שחורה שעולה על גדותיה.

את ההרשת האלה מגיש בחיך אפטימי מי דיוויד ויינברגר, דוקטור לפילוסופיה מאוניברסיטת טורונטו, מרצה לאינטרנט וחבר בבית הספר למשפטים של הרי ווארד, ואחד האינטלקטואלים המכוננים של האינטרנט. הרבה מהתובנות שאנשי שיווק אינטרנטי דוגלים בהן יצאו במקור ממוחו של ויינברגר, ומהמסמך שלחייברו רו היה שותף בכסף שנות התשעים, "The Cluetrain Manifesto".

ספרו החדש הוא "Too Big To Know" (בתרגום חופשי: "גדול מכדי

לדעת", וכותרת המשנה שלו היא "חשי בה מחדש על הידע, כעת כשעובדות אינן עוד עובדות, המומחים ככל מקום, והאדם החכם ביותר בחדר הוא החדר עצמו". הספר מציג את הרעיון שהרשת - האינטרנט והאנשים שמתחברים אליו - יודעת עוד ועוד, וכל אחד מאיתנו יודע פחות ופחות. הכיוון שאליו אנו צועדים הוא שהרשת תירמה לבסוף למוח ענקי שהוא היחיד שהידע, והבינה, נמצאים בתוכו, וכל בני האדם יישארו מחוץ לה. אנחנו נתאמץ לפשפש ולהציץ, אבל איש כבר לא יוכל להתיימר למומחיות עדי כפי במשדה.

האנושות יודעת יותר מאי פעם על היקום. אבל הידע החדש לא דומה עוד למה שהיה פעם. הידע המסורתי כבר אינו נחלתנו, ולא נוכל לחזור אליו, אלא רק לפנות לרשת, ולהכיר בכך שהמילה "ידיעה" מייצגת היום בחירה מוגבלת. רק הרשת יודעת באמת.

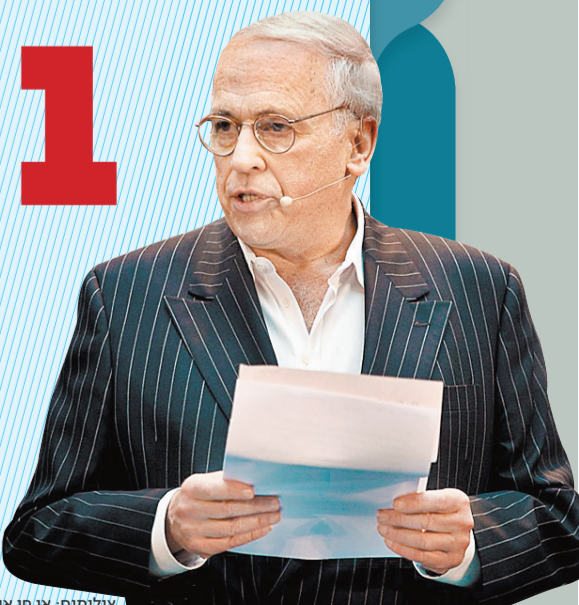
ויינברגר נשמע כמו פילוסוף, והוא אכן כזה. אבל לאבחנותיו יש גם משמ' עות פרקטית. כשהוא וחבריו כתבו במי ניפסט שלהם, לפני 15 שנה, ש"שוקים הם שיוח", המשפט נשמע כמו מטאפורה פילוסופית. הפעילות המסחרית והמות' גית במדיה החברתית הדיום מראה עד כמה מרוקן, ארצי ושורשי היה המשפט ההוא. אבחנותיו העדכניות לגבי מהות הידע ויכולתנו להשתמש בו יתגלו כנ' ראה כיישומיות לא פחות.

מחפ' רפאלי הוא ראש מרכז שניא לחקר האינטרנט באוניברסיטת חיפה sheifaz.rafaeli.net

1

דמות: איש של קצוות
המגזין Edge הוקם ב-1996 על ידי הסופר ג'ון ברוקמן, כנרסה מקוונת לפגישות האינטלקטואליות שערכו הוא וחבריו. ב-15 השנה האחרונות הוא משמש חממה לרעיונות מגוונים של אנשים גבוי-מצח מתחומי המדע, האמנות וענייני השעה. "הואבזבר" הבריטי מכתיב את אדגי בתואר החמוד "האחר החכם ביותר בעולם", ומשגר פרופיל מרתק של ברוקמן. <http://is.gd/ja4sIH>

סושיאל: שירים של אחרים
חובבי מוזיקה חיכו הרבה זמן לרשת חברתית שתעשה דבר פשוט ומתבקש כמו לסדר לנו פלייליסט עם השירים שהבדלים שלנו הכי אוהבים. איכשהו העניין התעכב עד This Is My Jam - שירות חדש נהדר שמבקש מאיתנו דבר פשוט: להפנות לשיר שאנחנו הכי אוהבים כרגע. כך נוצרת רשימת השירים שאוהבים כל מי שאהם אוהבים, וכך יום הופך לחגיגה. thisismyjam.com

3

לאמבטיה: סבון של פעם
מה שהעולם צריך עכשיו זה פחות אהבה מתוקה יותר סבונים עם הבנה לתנגט, כמו פעם. בית העיצוב הדני אווה סולו מציע את השייק העדכני שלו לאבזור הקלאסי הזה, בגזרה מודרנית ונקייה בדייק כמו שאהם מצפים לקבל מהסקנדינבים. 40 דולר, והמקלחת, כמו גם החיים שלכם, קופצים מדרגה. <http://is.gd/1V9avS>

4

מתנה: נודיסט אילוסטרייטד
שחיני עירום ותיקים ומתחילים מוזמנים לבדוק את לוח השנה של The Skinny Dipping Report, שסוקר מקומות מומלצים לרחוץ בהם כלא בגדים ברחבי העולם. כל חודש מוקדש ליעד אידיאלי אחר, מהים הבלטי ועד טקסס, ומציע טיפים ומידע חיוני לרוחצים. 25 דולר. <http://is.gd/5u5mf6>

לבית: אבטי-שאנטי
הנה פתרון מוצלח ועשיר מסורת למי שרוצה לרגע את הבית עם ניחוח אלגנטי, אבל מתבאס מהקונטוציות הבעייתיות של קטורת Armenia Papers מבוססים על ניחוחות של שרף ומור כבר 400 שנה, כך מספרת האגדה. מקפלים נייר לצורת האקורדיון, מציתים את הקצה ומכבים מייד. ארומה מעודנת של ימים עברו מובטחת לכם שעות לפחות. 28 דולר. <http://is.gd/HJIOeG>

אולימפיאדה: אל בולי

עושה רושם שבחודשים הקרובים יהיו פה לא מעט אייטמים שקשורים לאולימפיאדת לונדון הקרבה ובאה. כספחה, ובמיוחד עבור אספני הבולים שבינו, קבלו מבט ראשון לסדרת הבולים שיעצב פול סמית עבור הדואר של האי מן לרגל המשחקים האולימפיים. כמו תמיד אצל סמית, תמצאו כאן שילוב בין שפע צבעים מסחרר לקווים קלאסיים. 50 ליש"ט. <http://is.gd/9002F1>

6

נאדג'יט: דיבור פשוט
הטלפון הנייד SpareOne אולי לא נגב את ההצגה בתערוכת האלקטרוניקה CES בלאס וגאס, אבל יש בו חן נעים ולא מתלהב מדובר בסולברי בסיס מאד, ללא חוכמות, שהיצרן מבטיח שאורך חיי הסוללה שלו בממוחה מגיע ל-15 שנה. הוא עובד על סוללה רגילה לחלוטין, ובזכות מחירו הזול הוא משוק כפתרון אידיאלי לסוילים, קשישים וכטלפון חירום. וגם העיצוב מוצלח מאד. spareonephone.com